

Planeettojen kanssa niin ylhäällä kuin alhaallakin

Ylennysmerkkien tausta

Perinteisen astrologian kulmakiviä on periaate planeettojen painoarvosta, missä planeetan toimivuutta arvotetaan sen mukaan, miten suotuisasti tai epäedullisesti se on kartalle sijoittunut. Planeetan toimivuuteen vaikuttavat sen merkki- ja huonesijainti sekä millaisissa yhteyksissä se on toisiin planeettoihin (aspektit).

Perinteinen astrologia noudattaa omaa logiikkaansa. Ylennysmerkki planeetalle määriteltiin siten, että jos planeetta hallitsee kahta eläinradan merkkiä, ylennyksen laskeminen aloitetaan näistä jälkimmäisestä. Eli Marsilla Skorpionista, Jupiterilla Kaloista ja Saturnuksella Vesimiehestä. Päiväplaneetoille merkki lasketaan kolmioiden mukaisesti ja karttaympyrässä kellonsuuntaisesti, esimerkiksi Auringolle Leijonasta kolmio myötöpäivään tulee Oinaaseen. Yöplaneetoille ylennys määräytyy sekstiilien mukaan, esimerkiksi Kuulle Ravusta myötöpäivään 60 astetta Härkään.

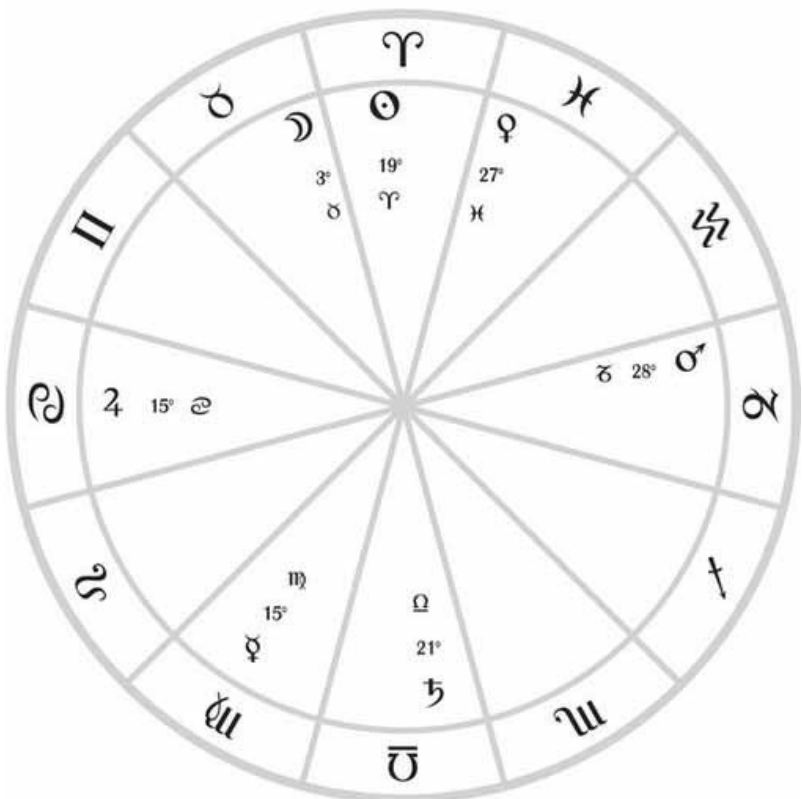
Poikkeuksen tekivät maskuliiniset planeetat Mars ja Jupiter, joiden hallitsevat merkit ovat feminiinisiä. Nämä ylennykset laskettiin vastapäiseen suuntaan; Jupiterille Kaloista vastapäivään kolmio Rapuun ja Marsille Skorpionista vastapäivään sekstiili Kauriiseen.

Näistä kaikista poikkesi Merkurius oman neutrin luonteensa vuoksi, sillä Merkuriuksen ominaisuutena on ottaa vaikutteita merkistä missä se sijaitsee. Eikä Merkurius ole edes selkeästi yö- tai päiväplaneetta, joten jo asteiden laskeminen olisi ollut mutkikasta. Koska ylennysmerkin ideana on se, että planeetan energia toteutuu siinä sulavasti ja puhtaasti omanaan, ei katsottu että Merkurius voisi toteutua puhtaasti kuin omilla merkeissään. Siksi Merkuriuksen ylennysmerkki on sama kuin sen toinen hallitsema merkki, Neitsyt.

Ylennysmerkkiä vastapäinen merkki on aina planeetan alennusmerkki.

Ylennysasteet

Ylennysmerkin lisäksi planeetat saivat tästä merkistä tietyn ylennysasteen, missä planeetta on erityisen onnekas ja turvassa vaaroilta. Asteen määrittämisestä on tarjolla monenlaista tietoa, eikä oma astrologinen tietämykseni riitä seulomaan näistä vaihtoehdoista oikeaa. Auringon ylennysaste on neliöjuuri karttaympyrän aste-luvusta (pyörästettyä) 19° Oinasta. Kuun ylennysaste on se kohta, missä uusikuu vapautuu Auringon säteiden vaikutuksesta

eli 3° Härkää. Muiden planeettojen kohdalla perustelut tuntuivat hajanaisilta ja ristiriitaisilta, usein aika mielivaltaisesti napatuilta. Koska tarkoitukseni oli tutkia, miten ylennysaste on näyttäytynyt elämässä, eikä tutkia määrittämisen historiallisia perusteita, päätin luottaa perinteisen astrologian määrittäneen asteet aikoinaan hyvin ja oikein, ja tyytyä siihen.

Muiden planeettojen (ja solmujen) asteet ovat seuraavat:

Merkurius 15° Neitsyt

Venus 27° Kalat

Mars 28° Kauris

Jupiter 15° Rapu

Saturnus 21° Vaaka

Kuun Yläsolmu 3° Kaksonen

Kuun Alasolmu 3° Jousimies

Uusien planeettojen ongelma

Koska ylennysmerkit oli määritelty aikana, jolloin käytössä oli vain siihen asti löydetty planeetat, puuttuu ulkoplaneetoilta traditionaalinen ylennysmerkki. Tämän ei silti tarvitse tarkoittaa sitä, etteikö Uranuksella, Neptunuksella ja Plutolla voisi sellaista olla. Olen vakuuttunut, että jos nämä planeetat olisi havaittu antiikin aikaan, olisi niille määritelty omat merkinsä. Mutta minkä kaavan mukaan se olisi tapahtunut?

Modernin astrologian aikaan Uranukselle on tarjottu ylennysmerkiksi yleensä Skorpionia. Neptunukseen on liitetty Rapu, ja Plutolle ehdotettu Oinasta, mutta myös Leijonaa. Itse olen huomannut Pluto-leijonassa sukupolven toteuttaneen Plutoa voimakkaasti ja heidän selvinneen elämänmuutoksista hyvin. Siksi minusta Leijona tuntuu luontevalta Pluton ylennysmerkiksi. Entäpä jos ulkoplaneettojen kohdalla olisi parasta soveltaa neliöaspektia? Silloin Neptunuksen ylennysmerkiksi tulisi Kaksonen tai Jousimies, joista jälkimmäisen tematiikka sopii paremmin Neptunuksen maailmaan¹. Se, onko Neptunus selkeästi feminiininen planeetta, on kiistanalaista. Ehdotan seuraavia asteita pohdittaviksi ulkoplaneettojen ylennysasteiksi:

Uranus 23° Skorpioni

Neptunus 22° Jousimies

Pluto 19° Leijona

Asteet on poimittu sellaisten suotuisien kiintotähtien kohdalta, mitkä soveltuvat kyseisen planeetan maailmaan. (Lisäys: Internetissä on useissa lähteissä Uranukselle kirjattu sama ylennysaste kuin ehdottamani).

Elämän opettavaisia esimerkkejä

Ylennysasteen planeettoja ei löydy maailman suurimpien johtajien kartoilta, eikä alennusasteen sijainteja kuuluisilta rikollisilta. Jos tällainen planeetta yksilön kartalla on, se tuntuu enemmän sattumalta kuin johdatukselta. Joku on ns. voinut saada taivaalta hyvät eväät, mutta elämän kulkuun vaikuttaa valinnanvapaus, ja voi valita suuntansa oikein tai jättää potentiaalin käyttämättä. Sama pätee alennusasteen planeettoihin. Planeetta ei välttämättä ole ollenkaan haasteellinen, vaan kartan kokonaisuus on ratkaisevampaa.

Auringot

Ylennysasteen Aurinkoja on mielenkiintoisilla persoonilla kuten Playboy-lehden luojalla Hugh Hefnerillä ja mykkäfilmien tähdellä Mary Pickfordilla. Oman maamme kuuluisin ylennys-Auringon ihminen on Elias Lönnrot, joka vei oinasmaisen pioneerihengen huippuunsa. Uudempaa menestystä edustaa saksalaisen rokkibändi Baseballsin jäsen Sebastian Raetzl, ja hänkin on omalla sarallaan uudistaja. Ranskalainen 1800-luvun puolenvälin runoilija Charles Baudelaire oli myös väkevä modernistaja. Runoteos Pahan Kukkia joutui julkaisukieltoon ja runoilija sai sakkotuomion moraalin halventamisesta. Vaikka Baudelairen arvo on myöhemmin tunnustettu kirjallisuudessa, ei menestys ja suosio tullut hänelle helposti. Baudelaire eli yksityiselämänsä äärimmäisten vastakohtaisuuksien kautta, taistellen omia demonejaan vastaan.

Alennusasteen vaaka-Aurinkoja on Andy McCoylla (Antti Hulkko, aik. Hanoi Rocks yhtyeessä) ja Aleister Crowleylla (okkultisti ja maagikko, yhdistetty satanismiin) ja rehellisesti voidaan kai sanoa, että kumpikin on saanut osakseen kyseenalaista julkisuutta käytöksensä ja puheittensa vuoksi.

Kuut

Eriytynyt Kuu ravintoon ja huolenpitoon liittyen on taloustieteilijä Thomas Malthusilla ja norjalaisella poliitikolla Gro Harlem Brundlandilla. Henkinen, ymmärtävä ja empaattinen Kuu on astrologi Maritha Pottengerilla. Taiteellisia herkkiä Kuuta löytyi useita; kirjailija Teuvo Saavalaiselta, viihdetaitelija Elton Johnilta ja Hollywoodin elokuvamieheltä Daniel Selznickiltä. Hänen isänsä oli Hollywoodin perustaja David O. Selznick ja isoisänsä toinen elokuvamoguli Louis B. Mayer. Vahva taiteellinen näkemys on ranskalaisella uudenaallon elokuvaohjaajalla Jean-Luc Godardilla, jonka Viimeiseen hengenvetoon (1960) edustaa uutta, kokeilevaa elokuvataidetta. Godardin härkä-Kuu ei kuitenkaan ole vain esteettinen, sillä hänellä on voimakkaita poliittisia ja yhteiskuntakriittisiä mielipiteitä.

Vastamerkin ja -asteen Kuu toteutuu oletettavasti epä-empaattisuutena tai etäännyksenä tunnetasolla. Näistä esimerkkinä edesmennyt tiukka kriitikko Jukka Kajava ja poliitikko Harri Holkeri, joka muistetaan muutamista töksäytteleivistä kommenteista. Varsin mielenkiintoinen alennusasteen Kuu on viehättävällä viulu- ja viihdetaitelija Linda Lampeniuksella. Hän on taistellut anoreksiaa ja bulimiaa vastaan.

Merkuriukset

Hämmästyksenäni kuuluisilta kirjailijoilta ei löytynyt ylennysasteen Merkuriusta. Tällainen planeetta on latvialaisella diplomaatilla, kirjailijalla ja kääntäjällä Anna Zigurella, mutta hän on varsin tuntematon suurelle yleisölle. Merkuriuksen hallitsemat ilmaisuasiat ovat hyvin hallussa näyttelijä Tommi Korpelalla, joka on tainnut tehdä viimevuosien vaikuttavimmat näyttelijäntyöt elokuvissa Tummiin perhosten koti ja Raja 1918. Osuvasti vahva Merkurius on pikkukakkosen animaattorin Camilla Mickwitzin kartalla. Hän oli kansainvälisesti palkittu lastenkirjailija ja animaatioelokuvien tekijä, eli lasten maailman kautta toteutui tämäkin Merkuriuksen ulottuvuus.

Alennusasteen Merkuriuslöydöt olivat hämmentäviä. Sellainen on Olli Jalosella, Finlandia-palkinnonkin saaneella kirjailijalla. Selvänäkijä Tamara Maunosen kohdalla voidaan ajatella, että Merkurius on tarjonnut hänelle poikkeuksellisen tavan erilaisten viestien vastaanottamiseen. Epä-edullinen Merkurius on tainnut kääntyä voitoksi myös elokuvaohjaaja Markus Selinille ja elokuvatähti John Travoltalle.

Venukset

Kahdelta satusedältä löytyy ylennysasteen Venus, eli "satujen isältä" Hans Christian Andersenilta ja Carl Barksilta, joka toimi piirtäjänä Disneyllä ja loi useat Ankkahahmot kuten Roope-Ankan. Elokuvaohjaaja Mikko Niskasella oli tällainen miellyttävä Venus, vaikka hänen elokuvansa eivät olleetkaan hengeä huttua. Kahdeksasta surmanluodista ei ensimmäisenä tule mieleen taiteellinen tai esteettinen, vaan yhteiskunnallinen. Venus kuitenkin näyttää hänellä itseilmaisun keinoa. Sosiaalisesti ilmentyvä Venus on juontaja ja TV-persoona Mari Sainiolla (os. Kakko). Kaunotar-Venuksia ei tiedossa olleilta missien kartoilta löytynyt Suomesta, mutta ulkomailla niitä saattaa toki olla. Vanessa Kurrin Venus ei jää kauaksi ylennysasteesta.

Venus alennusasteessa on toteutunut päinvastaisesti huippumalli Yasmin Le Bonin kohdalla. Hänen mallinuransa on jatkunut vielä kolmen lapsen synnyttämisen jälkeen, ja hän on myös suunnitellut vaatteita ja koruja. Menestynyt suunnistaja Liisa Anttila on kenties jättänyt Venuksen tuomaa leppoisuutta ja laiskottelua vähemmälle, koska on saavuttanut vuoden hiihtosunnistajan tittelin, viestikultaa MM-kisoissa ja Venlojen viestin voittoja.

Marsit

Niin hankalaa oli löytää ketään, jonka kartalla olisi Mars ylennysasteessa, että aloin epäillä tällaisten hurjapäiden ottaneen liikaa riskejä elämässään ja kuolleen ennen kuin ehtivät jättää nimensä historiaan. Rohkea Mars oli ensimmäisen maailmansodan lentäjä-ässällä Punaisella Paronilla eli Manfred von Richthofenilla. Poliitikkona ja kirjailijana tunnettu Lasse Lehtinen on toinen rohkea, ja ainakin hän on uskaltanut ottaa keskustelua herättäviä aiheita esiin, esimerkiksi väitöskirjassaan Presidentti Kekkonen ja SDP:n väliset suhteet ja kirjoittamalla sotasyllisyysoikeudenkäynneistä. Kansainvälisiä esimerkkejä ei ole vielä löytynyt; ammattiyhdistysaktivisti Jimmy Hoffalla ja Albert Einsteinilla liippaa läheltä.

Alennusasteen Mars näkyy esimerkiksi lempeämpien ja taiteellisten arvojen toteuttamisena näyttelijä Pirkko Hämäläisellä, muusikko Martti HUU-HAA Innasella ja runoilija Kari Aronpurolla.

Jupiterit

Ylennysasteen Jupiter on tuonut monelle menestystä, esimerkkeinä näyttelijä Rita Hayworth, muusikko George Harrison, kirjailija Helvi Hämäläinen (hänkin sai Finlandia-palkinnon) ja jääkiekkoilija Jyrki Lumme. Mielenkiintoinen kuuluisuus on myös lapsinero ja shakkimestari Bobby Fisher, jonka elämään ei mahtunut mitään muuta kuin shakki. Billy Graham on kirkonmies ja saarnaaja, jolle Jupiter on tuonut miljoonittain kuulijoita. Sitä en erikseen tutkinut,

olisiko rikkailla useammin tällainen Jupiter, mutta on mukava huomata sen toteutuneen henkisemmässä muodossaankin.

Kehnosti sijaitseva Jupiter voi teoriassa liioitella ylemmydentunnon liiallisuuksiin. Rikollisten kartoilta ei näkynyt alennusasteen Jupiteria, vaan sellainen oli kuuluisuuksilla Walt Disneyllä, näyttelijä John Belushilla ja säveltäjä-muusikko Mikis Theodorakisilla.

Saturnukset

Vaa'an ylennysasteen Saturnuksen voisi löytää tuomareilta ja muilta yhteiskunnan tukipilareilta, mutta minun silmiini osui Sami Saarela, joka on nuori muusikko Lovex bändistä. Yhtyeen tyylisuunnaksi kerrotaan metal/hard ja vaihtoehtoinen rock. Saturnuksen osoittama tiukkuus voi tulla esiin tässä, että yhtyeen jäsenet esiintyvät taitelijanimillä ja pitävät oman persoonansa poissa julkisuudesta. Maailmalla vahvoja Saturnuksia on Bond-näyttelijä Pierce Brosnanilla, Englannin Prinssi Williamin tyttöystävällä Kate Middletonilta ja näyttelijä-mallivaatesuunnittelija Sienna Millerillä. Ainakin nuoret naiset ovat kohdanneet rajanvetoa julkisuuden kanssa. Millerin elämässä on myös ollut häntä itseään huomattavasti vanhempi mies, mikä on yksi Saturnuksen ilmenemistavoista.

Alennusasteen Saturnus on kahdella huomattavalla kirjailijalla, Fjodor Dostojevskilla ja Guy de Maupassantilla. Ehkä he ovat vapautuneet kaavamaisuudesta, tai kykenevät kuvaamaan sitä oivaltavasti.

Kuunsolmut

Kaksosen alussa erityisen Kuunsolmun ja päämäärän elämänsä saivat Nightwishin ja Tarotin basistina tunnettu muusikko Marco Hietala ja trillerikirjailija Tom Clancy.

Ulkoplaneetat

Ulkoplaneetat kulkevat hitaasti ja tiettyinä vuosina syntyneillä ovat useilla henkilöillä samassa asteessa. Uranuksen mahdollisia ylennysasteita oli vuonna 1812 syntyneistä Charles Dickensillä, 1896 syntyneistä Elmer Diktoniuksella ja 1980 syntyneistä vaikkapa tennistähti Martina Hingisillä.

Neptunuksia nousi esille 1817 syntyneellä amerikkalaisella kirjailijalla H.D. Thoreauilla ja 1981 syntyneillä glamourin ja julkisuuden maailmassa viihtyvillä Christina Aguileralalla, Beyonce Knowlesilla ja Nicole Ritciellä. Tämä on sukupolvea, jolla on julkisuudesta, ja ehkäpä jopa todellisuudesta, hyvin erilainen käsitys kuin edeltäjillään.

Pluto-leijonassa sukupolvesta esimerkiksi voi nostaa Kirka Babitzinin ja kitaristi Gary Mooren, sekä astrologeista Tracy Marksia ja Maritha Pottengerin.

Asteiden arvosta

Jos ylennysasteessa olevat planeetat voivat tuoda hauskoja ahaa-elämyksiä tai vähän lisäväriä tulkintaan, ei niiden varaan kannata tulkintaa rakentaa. Orbia en ottanut asteille lainkaan, sillä mielestäni planeetta joko on ylennysasteessa tai ei ole. Planeetan tulkinta ylennysmerkissään on mielestäni hedelmällisempää kuin tiettyyn asteeseen tuijottaminen.

Transiittien kohdalla on mielenkiintoista tarkkailla, antaisiko ylennysasteessaan kulkeva planeetta mukavemman ja onnistuneemman transiitin verrattuna alennusasteen transiittiin.

Ainakaan omalla kohdallani progressiivinen Kuu härän kolmannessa asteessa ei antanut parhaita puoliaan, vaan päinvastoin tuo aika oli yksi haasteellisimpia niin tunne-elämän kuin turvallisuudenkin kannalta. Ja vastaavasti alennusasteen edistetty Kuu antoi erittäin seesteisen ja onnellisen elämänvaiheen. Kartan kokonaisuus, muut mahdolliset vaikuttavat transiitit jne ovat parempia lähtökohtia tulkintaan.

Viitteet: 1 Ronald C. Davison viittasi Neptunuksen ylennykseen teoksessaan Astrology 1963 (1987) s. 33

Tämä artikkeli on julkaistu Astro Logos –lehdessä Nro 75, Kesäkuu 2010

© Tarja Enoranta 2010